

Maciej Wodziński, *Sokrates – filozof życia, filozof śmierci*, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2022.

Carl von Clausewitz, *Analiza strategii w wybranych kampaniach wojennych*, tłum. Bernard Lipka, Wydawnictwo Napoleon V, Oświęcim 2022.

Bartosz Wójcik, *Wojna i motłoch. Sprzeczności nowoczesne w filozofii Hegla*, Wydawnictwo Universitas i Instytut Studiów Politycznych PAN, Kraków–Warszawa 2022.

Anna Janicka, *Pozytywiści warszawscy – dylematy pokolenia. Studia*, Instytut Badań Literackich, Warszawa 2022.

imperialnej, i jej kontynuacją w nowej formie.

Odlóżmy na bok jeremiady Kagarlickiego na temat współczesnego kapitalizmu i jego postępującej agonii. Istotniejsze wydają się jego rozpoznania natury socjologicznej i historycznej, zwłaszcza te, które podkreślają znaczenie państwa w procesie tworzenia i rozszerzania gospodarki rynkowej.

Hegemonia polityczna wielkich mocarstw – czytamy – była nie tyle skutkiem ich udanego rozwoju, ile głównym warunkiem zaistnienia burżuazyjnej drogi rozwoju jako takiej. A kulturowe, socjalne i ideologiczne normy, podtrzymujące taki porządek rzeczy, stały się nieodłączne od wyobrażenia o postępie, który się ukształtował w efekcie tego procesu.

Książkę Kagarlickiego opublikowało wydawnictwo Glowbook z Sieradza.

■ *Sokrates – filozof życia, filozof śmierci* Macieja Wodzińskiego to książka na wskroś filozoficzna. Mierzy się z pytaniem, czy świat filozofii byłby w ogóle możliwy, gdyby nie „kwestia sokratyczna”, to znaczy – gdybyśmy posiadali ugruntowany obraz tego „ateńskiego gza”.

W trwającym już od starożytności „polowaniu” na „jedynego” i „właściwego” Sokratesa, w którym brali udział w pierw jego uczniowie, a potem filozofowie, filologowie i historycy, on sam wciąż umyka i zachęca do dalszych odczytań. Sokrates Wodzińskiego jest więc postacią do cna paradoksalną: *Moja perspektywa – pisze autor – sytuuje się gdzieś „pomiędzy” dotyczącymi obrazami mistrza. Ukazują go jako filozofa mieniącego się pełnią barw. Jako przepelnionego wolą mocy nietzscheańskiego zawadiakę, który wypełnia antyczną maksymę „melete thanatou”. Jest po części mędrce, po części błaznem, mistagogiem, postacią istic tragiczną, wielkim ironistą, prawdziwym wychowawcą, trochę sofistą i retorycznym blefciarzem, a trochę chutliwym satyrem i logosowym chuliganem, krążącym pomiędzy życiem i śmiercią.*

„Pomiędzy” Wodzińskiego jest wolne od dogmatów jakiegokolwiek skończonej prawdy – prawdy wiary czy prawdy rozumu. Zapewne dlatego tak rozumiane nauki mistrza są dzisiaj – zdaniem autora – bardziej aktualne niż kiedykolwiek wcześniej.

Sokratesa opublikowało wydawnictwo słowo/obraz terytoria.

■ Clausewitz powraca! *Polityka jest inteligencją, wojna jest tylko narzędziem, a nie odwrotnie. Każdą wojnę należy przede wszystkim ujmować według prawdopodobieństwa jej charakteru i jej głównych zarysów, tak jak one wypływają z politycznych wielkości i stosunków* – pisał Carl von Clausewitz (1780–1831) w niedokończonym VIII księdze traktatu *O wojnie*. Kiedy żył, nikt nie czytał jego pism, sława przyszła później, przede wszystkim dzięki dziesięciotomowej edycji jego *Hinterlassene Werke*, opublikowanej w latach 1832–1837. Dotąd czytelnikowi polskiemu Clausewitz znany był tylko jak autor wspomnianego wyżej traktatu (pol. tłum. 1957). Bez wątpienia jest to jego największe dzieło, zawiera syntezę doktryny i teorii wojny. Ale do tej syntezy prowadziły Clausewicz liczne studia historyczne poświęcone poszczególnym kampaniom wojennym w okresie XVII i XVIII wieku.

Teraz wybór tych studiów opublikowało wydawnictwo Napoleon V. Książka nosi tytuł *Analiza strategii w wybranych kampaniach wojennych*.

■ *Wojna i motłoch* Bartosza Wójcika, młodego filozofa i historyka idei (rocznik 1990), to próba przybliżenia filozofii politycznej Hegla w perspektywie tytułowych dwóch fenomenów społeczno-historycznych. Pierwszy – wojna – przejawia się w antagonizmie zewnętrznym, w konflikcie pomiędzy narodami, w powrocie do stanu natury, eskalacji przemocy; drugi – motłoch – w antagonizmie wewnętrznym, w eksplozji rebelii (a przynajmniej jej groźbie) powracającej od zarania nowoczesności, a więc w dialektyce ładu i rewolucji, bogactwa i ubóstwa. To kluczowe zagadnienia książki. Ich pierwszym